

KNIŽNÝ KLUB V DUBROVNÍKU

ROMÁN O SLNKOM ZALÍATOM PRÍSTAVE, VÝNIMOČNÝCH KNIHÁCH,
SKVELOM JEDLE A ODVÁŽNYCH SRDCIACH

EVA GLYN

 metafora

metafora

KNIŽNÝ KLUB V DUBROVNÍKU

ROMÁN O SLNKOM ZALIATOM PRÍSTAVE, VÝNIMOČNÝCH KNIHÁCH,
SKVELOM JEDLE A ODVÁŽNYCH SRDCIACH

EVA GLYN

EVA GLYN
KNIŽNÝ KLUB V DUBROVNÍKU

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Metafora
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 326. publikáciu.

Z anglického originálu *The Dubrovnik Book Club*, vydaného vydavateľstvom HarperCollins Publishers Ltd. v roku 2024, preložila do slovenčiny Marta Maňáková.
Jazyková redakcia Anetta Letková, Barbora Nosková
Návrh obálky, grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Lucia Baťová

Vydanie 1., 2025
Počet strán 376
Tlač THB, a. s.

Originally published in the English language by HarperCollins Publishers Ltd. under the title

THE DUBROVNIK BOOK CLUB © Eva Glyn 2024
Translation © GRADA Slovakia s.r.o. 2025, translated under licence from HarperCollins Publishers Ltd. Eva Glyn asserts the moral right to be acknowledged as the author of this work.

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2025
Translation © Marta Maňáková, 2024
Cover illustrations © stock.adobe.com/fangphotolia, Bijac, Avr Di

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stihané. Automatizovaná analýza textu alebo údajov v zmysle článku 4 smernice 2019/790/EÚ a používanie tejto knihy na školenie AI sú bez súhlasu držiteľa práv zakázané.

ISBN 978-80-8305-018-1 (ePub)
ISBN 978-80-8305-017-4 (pdf)
ISBN 978-80-8305-016-7 (print)

*Túto knihu venujem Jimovi, Stelle, Chrisovi, Jacquie,
Gill, Sally, Jimovi, Angie, Mattovi, Cathy, Adi,
Sally, Ianovi, Julie a Kev.*

*Ďakujem, že ste boli súčasťou jedného
z najlepších týždňov v mojom živote.*

KRÁTKY SLOVNÍK CHORVÁTČINY

Knjižara Svih Nacija – Kníhkupectvo pre všetkých

Rodinné vzťahy:

Nono – starý otec

Baka – stará mama

Tetak – strýko

Nadávkky:

Sranje – úplne bez problémov použiteľné v rôznorodej spoločnosti

Bože – mierne rúhačské pre tých, ktorým na tom záleží

Šupak – anatomická nadávka týkajúca sa miest, kam slnko nedosvieti

Jebem ti – len pre extrémne situácie

Prejavy zdvorilosti:

Dobar dan – Dobrý deň

Dobra večer – Dobrý večer

Mogu li van pomoći? – Môžem vám pomôcť?

Jedlo a pitie:

- Krofne* – malé nadýchané šišky, plnené lekvárom, čokoládou alebo krémom
- Dzezva* – džezva, dva hrnčeky s dlhou rúčkou, jeden menší, druhý väčší, ktoré sa používajú pri tradičnej metóde prípravy kávy
- Čupavci* – malé koláčiky máčané v čokoláde a obalené v kokose
- Bijela pita* – smotanové prekladané rezy piškótového cesta a vanilkového krému
- Paštica* – pomaly varený hovädzí guláš
- Maneštra* – jačmenné cestoviny, zapekané s hovädzím mäsom a paradajkami
- Burek* – lístkové cesto, zvyčajne plnené syrom alebo mäsom
- Brudet* – dusený guláš z morských plodov
- Spomilje* – citrónové pusinky
- Rakija* – ovocná pálenka
- Slani inćuna* – slané ančovičky
- Crni rižot* – čierne rizoto zo sépie a z chobotnice
- Čupteti* – taštičky z cesta plnené klobásou
- Sir i vrhnje* – tvaroh a smotana
- Bučnica* – štrúdlá z maslovej tekvice a syra
- Šporki makaruli* – makaróny s pikantným hovädzím mäsom a paradajkovou omáčkou
- Orahnjača* – roláda zo sladkého kysnutého cesta s orechovou plnkou
- Kiflice* – chrumkavé sladké rožteky

PROLÓG

OKTÓBER 2021

Zdvihne hlavu od umývadla a zadíva sa do zrkadla. Vpadnuté oči a strnisko. Na líci má čerstvý fialovo-červený škrabanec. Glazúra pod jeho dotykom chladí a je hladká. Pevná. Zatlačí do dlaní. Odtisne sa od umývadla a zamieri po chodbe do spálne.

Obklopí ho neprirodzené ticho. Odráža sa od lesklých bielych dverí skrine, nedá sa stlmiť prikrývkou, zhodenou na podlahu. Do jej záhybov sa skotúlal rúž. Zastane, aby ho zdvihol, a položí ho na toaletný stolík k rozhádzaným maskarám, mejkapom, parfumom a hnedému krúžku od kávy.

Didi, musí sa to skončiť. Slová – jeho vlastné slová – sa odrážajú od stien. Priloží si prsty na tvár, teraz už len trochu opuchnutú. Bez ohľadu na to, kto mal pravdu a kto nie, už niet cesty späť.

Dotkne sa svojho telefónu a displej sa rozsvieti. Objavia sa na ňom upozornenia. 11:08. Čísla preniknú cez hmlu v jeho mozgu. Príliš neskoro. Príliš dlho. Príliš neskoro. Príliš dlho.

Keď lomcovaním otvorí dvere na terasu, narazí do nich poryv vetra. Tesne za ním nasleduje záhyb závesu, ktorý sa snaží uniknúť cez terasu von. Na pokožke zacíti ihličky dažďa. Nohy akoby mu ani nepatrili, samy kráčajú dole, dole, dole betónovými schodmi smerom k moru.

Príliv, neprestajná ťažká masa ocelevej šedi, sa valí do zálivu pod zamračeným nebom. Vrchy a údolia. Údolia a vrchy. Nič iné sa vo vode nehýbe.

Rýchlejšie, rýchlejšie, potácavo upiera zrak do zvířených vln. Jej župan, opustený na móle, kvapká z neho voda, keď ho drží v rukách. Ťažký, ťažký od dažďa. Ťahá ho nadol do hĺbok. Za ňou.

Rozbehne sa hore schodmi, berie dva až tri naraz, chytá sa šmyklavého zábradlia. Zadíchaný vbehne do domu, krv mu búši na krku aj v spánkoch. Keď za sebou zatreskne dvere, zachvejú sa.

Telefón. Vyšklbne ho z vrecka. Jeho hlas akoby mu ani nepatrilo.

„Pomoc. Pomôžte mi, prosím. Moja priateľka išla pred dvoma hodinami plávať a ešte sa nevrátila.“

KNÍHKUPECTVO
PRE VŠETKÝCH,
KNJIŽARA SVIH NACIJA

JANUÁR 2022

CLAIRE

„Tak milá moja, tu máš a bež.“ Stará mama podala Claire plastovú škatuľu, plnú čerstvého cestovinového šalátu, a papierovú tašku s domácimi šiškami *krofne* navrchu. „Podeľ sa so svojimi novými kolegami.“

„Ďakujem.“ Claire si všetko vložila do tašky spolu s peňaženkou a antibakteriálnym gélom. Objala starú mamu, vdýchl jej špeciálnu vôňu bylínkového šampónu a cesta na koláč, ktorá ju na chvíľku preniesla späť do bezstarostného detstva. Hlúposť. Mala predsa už dvadsaťtri a bola najmenej o päť centimetrov vyššia než starká. A najmä bola v Dubrovníku, nie v Londýne. A bez ohľadu na to, ako veľmi túžila zostať celý deň v kuchyni, trkotať a vypekať, nemohla si to viac dovoliť.

Stará mama Claire nežne odtisla a rozpačito jej napravila nariasený golier blúzky. Po takom dlhom čase jej pripadalo zvláštne obliecť sa do práce. Mala na sebe kostýmové nohavice, lodičky a náušnice v tvare malých delfínov, ktoré jej rodičia venovali na Vianoce. A čo sa týka líčenia... až na tretí pokus sa jej podarilo nakresliť očnú linku aspoň približne tam, kde mala byť.

Nono Jadran vstal zo svojho miesta za stolom, z haly doniesol Claire kabát a podržal jej ho, aby sa mohla obliecť. „Tvoja stará mama je na teba veľmi pyšná,“ povedal.

„Obaja sme. Nebude to ľahký deň, ale vieme, že sa posnažíš.“

„Ďakujem, nono.“ Pozrela mu do tváre. Opálenú pokožku mal jemnú ako krepový papier a oveľa vráskavejšiu než pred dvanástimi rokmi, keď im vstúpil do životov, ale stále to bol rovnako vysoký, šarmantný muž, pre ktorého jej stará mama stratila hlavu. Vtedy sa ho naučili mať rady aj Claire a jej sestra Belle.

„Presne tak. Už by som mala bežať.“ Aspoňže sa jej podarilo nasadiť sebavedomý tón. Na začiatok to stačilo.

Claire za sebou zatvorila dvere a zbehla dole po čierno-bielom spoločnom schodisku. Podpätky vydávali na mramore hlasný klapot. Keď sa vonku obzrela, zbadala starú mamu, ako ju pozoruje cez okno v obývačke. Veselo jej zakývala na rozlúčku a svižným krokom vyrazila k schodom, ktoré tvorili túto časť úzkej uličky.

Spomalila až za rohom pred Etnografickým múzeom. Prstami nahmatala rúško vo vrecku kabáta ako malý suvenír pre šťastie. Podlamovali sa jej kolena skoro rovnako ako počas horších dní dlhého covidu, ale nič iné nenažnačovalo, že by bola chorá – neoslepovala ju bodavá bolesť hlavy ani sa jej nezmocňovali náhodné kŕče v hrudi. A, vďaka bohu, necítila únavu, skôr nabudenie. Nervózne nabudenie, ktoré jej spôsobovalo chvenie a miernu nevoľnosť.

Koho sa snažila obalamutiť? Nebolo to nijaké nervózne nabudenie, ale strach – rýdza a obyčajný. Strach, že znova chytí tú príšernú chorobu. Strach, že jej opäť ukradne pätnásť mesiacov života. Trvalo jej tak dlho, neskutočne dlho, kým sa vylicčila, že nemohla riskovať opätovné ochorenie. Mala však inú možnosť? Nemohla sa predsa donekonečna schovávať vo svojej izbe, snívať o krajinách, ktoré mohla navštíviť, deťoch, ktoré mohla učiť čítať, keby ju neskolil

prekliaty covid. No práve v tejto chvíli ju celkom lákalo pomyslenie na útočisko jej izby.

Claire zastala vedľa kamenného oblúka a oprela sa o rímsu. Zahľadela sa na spleť terakotových striech pod sebou, ktoré sa tiahli až k mestským hradbám, a na zelené a sivé odtiene hory Srđ nad nimi. Stará mama to nechápala. Očividne si myslela, že tieto nové mutácie vírusu sú neškodné. Dokonca jej tvrdila, že v práci by nemala nosiť rúško, preboha, keď bez neho celé mesiace ani nevystřčila päty z domu.

Prečo, bože, prečo len pristala na to, že zo všetkých možných pracovných príležitostí bude pracovať práve v obchode? A nielen teraz, keď v meste vládne pokoj, ale aj počas rušných letných mesiacov, keď bude mesto plné turistov? Bolo to šialené. Šialené. Claire sa oprela rukou o oblúk, aby nadobudla rovnováhu. Bruškami prstov ohmatávala hrubú maltu medzi kamennými kvádrami. Nemala to robiť. Nemohla pokračovať. Veď v skutočnosti ledva lapala po dychu, vyrážala zo seba plytké výdychy, ako keby sa jej znova uzatvárala priedušnica. Iba sa jej to zdalo, nič viac. Nebola predsa chorá. *No mohla by byť, hlavne po tom, ako letela lietadlom.* Tá krutá spomienka ju ochromila.

Ak nemohla pokračovať v ceste, znamenalo to, že sa nemôže ani vrátiť. Nemohla predsa sklamať starú mamu po tom, ako ju odporučila na túto prácu. No keby nezasiahla, Claire by sa nikdy neocitla v podobnej situácii. Stará mama sa nemala do toho starať a mala nechať Claire, nech si nájde prácu v zákazníckom centre, ktorú by mohla vykonávať z domu, alebo niečo podobné. Lenže to sa nestalo. Tvrdila na tom pracovala. Smútila za všetkým, čo považovala za samozrejmé – za svojou prácou vo Foyles, v prestížnom londýnskom kníhkupectve, za rušným spoločenským životom, za plánmi pracovať po celom svete ako dobrovoľníčka.

Jediným zločinom úbohej starej mamy bolo úsilie o to, aby si aspoň kúsok svojho bývalého života vydobyla nazad.

Svetlomodré nebo nad horou Srđ bolo jasné a na neďalekom figovníku práve začínali pučiť jasnozelené nové listy. Claire napadlo, že starý sivý kameň, o ktorý sa opierala, bol už svedkom mnohých pohrôm a morových epidémií, nehovoriac o vojnách. Dokonca aj dnes sa dali v uliciach Dubrovníka zbadáť stopy po guľkách z vojny spred tridsiatich rokov. Prežili ju aj tunajší ľudia ako nono Jadran, ktorý prišiel o nesmierne veľa a napriek tomu žil ďalej. Zvládla by to aj ona?

Už sa jej upokojil dych a Claire opäť pomaly vykročila zvažujúcimi sa uličkami a schodmi smerom do centra mesta až na ulicu Od Puča, kde bolo kníhkupectvo. Z okna sa vyklonila nejaká žena, ktorá práve natahovala ponad úzky priestor šnúru na bielizeň. Zavolala za ňou „*Dobar dan!*“ a Claire jej odpovedala. Nič nezvyčajné. Všetko ako zvyčajne. A ona bola len mladá žena, ktorá v jedno januárové ráno ide do práce.

Nejako sa jej podarilo pokračovať ďalej, počítat' schody. Na stupňoch sa jej pod podrážkami lodičiek šmýkalo. Povetrie prerezal ostrý vtáčí spev a niekde zdola sa ozýval rachot práčky či umývačky riadu. Claire kráčala ďalej a do nosa jej zavanula vôňa pečiva. Všetko je normálne, normálne, normálne. Za pár týždňov s trochou šťastia prekoná ten najhorší strach, aspoň tú jeho časť, z ktorej jej prichádza fyzicky nevoľno. Teraz sa však tiež musí tváriť normálne bez ohľadu na to, ako sa v skutočnosti cíti. *Fake it until you make it*. Musí sa naučiť predstierať sebedovolenie. Rytmus slov sa jej v mysli zladil s rytmom krokov.

Keď zabočila za posledný roh, uvidela pred sebou obchod. Zlatými písmenami bolo do oblúka vo vrchnej časti výkladu napísané *Knjižara Svih Nacija*. Už len ten názov

bol úžasný: *Kníhkupectvo pre všetkých*. Dokonca aj pre ľudí s ubolenou dušou, ako je ona. To sa stane aj jej manažérskym étosom: privítať úplne každého. Na okamih zastala, vystrela sa v pleciach a potom rukou potlačila dvere. S najväčším úsmevom, aký zvládla, povedala po chorvátsky: „Ahoj, som Claire Thomsonová a veľmi sa teším, že tu budem pracovať.“

„Vitaj, Claire,“ pozdravil ju muž, v ktorom spoznala Simeona Boskovicu, majiteľa obchodu, s ktorým sa videla počas videorozhovoru cez Zoom. Vysoký a chudý muž, približne vo veku jej otca, ale pre sivý sveter a mníšsky účes s plešinou uprostred pôsobil staršie.

„Ako sa má vaša žena?“ opýtala sa Claire.

Pokrčil plecami. „Viete, chemoterapia človeka vyčerpáva, chudera Nadia. Budem rád, keď budem môcť pozajtra odísť do dôchodku.“

Claire prikývla. Dva dni. Ani o deň viac, aby sa naučila, ako má tento obchod fungovať. Zrejme sa jej pochybnosti zračili aj na tvári, pretože Simeon sa usmial.

„Nebojte sa. Nie je to nič zložité a Luna Raicová, naša asistentka, vie takmer všetko. A ak budete mať problém, kedykoľvek mi môžete napísať správu.“

„Dúfam, že nijaký mať nebudem.“ Priveľmi sa na ňu spoliehal a Claire to ešte viac znervózňovalo. Azda si neuvedomoval, že nepracovala už takmer dva roky?

Za jej chrbtom odrazu zazvonil zvonec nad vstupnými dverami, a keď sa Claire prudko otočila, taškou skoro zhodila nádobu s perami na starožitnom stole, ktorý slúžil ako predajný pult.

„Aha,“ povedal Simeon, „už je tu aj Luna.“

Mladá žena, ktorá vošla dnu, merala len niečo vyše pol-druha metra. Tmavé vlasy mala ostrihané do voľnej šstice a vzadu na krku si ich nechala vysoko vyholiť. Jej oválna

tvár zvýrazňovala mandľové oči, ktoré pôsobili takmer čierne, ale to, čo Claire na nej zaujalo najviac, bola paleta jej výrazov, keď si rozopínala krikľavooranžovú páperovú bundu a potom k nim priskočila s úsmevom, ktorý sa vzápätí dokázal zmeniť na grimasu.

„Ahoj, ty si určite Claire. Prepáč, že meškám. Nič moc hneď prvý deň, čo? Ale autobus išiel štýlom brzda – plyn, brzda – plyn. Celú cestu!“

„Prišla som iba pred chvíľkou,“ ubezpečila ju Claire. „A to bývam len desať minút pešo odtiaľto.“

„Ani jedna z vás nemešká,“ prerušil ich Simeon. „Najmä keď v zime otvárame až o desiatej. A teraz, Luna, uvar nám, prosím, kávu a ja to tu zatiaľ Claire poukážem.“

Claire vytiahla z tašky šišky. „Stará mama upiekla *krofne*.“

Luna splasla rukami. „Och! Tajne som dúfala, že Fran ti pribalí nejaký z jej úžasných koláčov. Máme obrovský bonus, že tu budeš pracovať.“ Uškrnula sa na Claire a vrelosť jej úsmevu akoby zostala visieť v ovzduší ako úsmev mačky Šklábky, hoci Luna už zmizla za červeným zamatovým závesom v zadnej miestnosti.

Predajný priestor bol – jemne povedané – kompaktný a zaberol spodné podlažie stredovekého kupeckého domu so vstupnými dverami v strede priečelia. Keďže Claire navštívila Dubrovnik už veľakrát odvtedy, ako sa stará mama vydala za starého otca, Claire poznala históriu týchto budov a žasla, koľko z týchto asymetrických klenutých okien a sklenených dverí, ktoré boli pre ne typické, prežilo. Tvorili priam esenciu mestských nákupných ulíc a napriek jej úzkostným pocitom jedna časť jej duše – tá, s ktorou sa potrebovala spojiť – sa tešila, že tu bude pracovať.

Navyše sa v kníhkupectve celkom nezvyčajne zachovalo pár pôvodných kamenných konzol, okolo ktorých boli postavené nabielo natreté knižnice, ktoré zaplňali všetky steny

až po stropy s drevenými trámami. Claire zhlboka vdýchla krásnu vôňu nových kníh, ktorou boli nasiaknuté skladové priestory v kníhkupectve Foyles. Nesmierne milovala pracovať tam. Našla ďalšie pozitívum tohto dňa.

Stôl s pokladnicou stál otočený smerom ku klenutému oknu výkladu, v ktorom boli knihy – ako si všimla – usporiadané rovnako zvonku aj zvnútra. Ak sa niekomu zapáčila kniha vo výklade, mohol vojsť dnu a poľahky ju nájsť. Keď poznamenala, že je to šikovný nápad, Simeon prezradil, že to vymyslela Luna.

„Má umelecký vkus,“ pokračoval, „a robí to rada. Vieš, čo tým chcem povedať?“

„Prirodzene. Rozhodne jej nebudem liezť do kapusty. Zrejme je z toho rovnako nervózna, ako ja sama.“

„Nemáš dôvod byť nervózna, Claire. Vkladám do teba plnú dôveru.“

Simeon pokračoval v prehliadke. Vysvetlil Claire, že anglické učebnice, na ktoré sa obchod zameriaval, nájde všade okolo pultu od okna až po oblúk, ktorým sa ďalej dostane do kuchyne a kancelárie za ňou. Na druhej strane, oproti vstupu do predajne, boli turistickí sprievodcovia, komiksy v rôznych jazykoch a sekcia *Hra o tróny*, ktorú museli v lete priebežne dopĺňať, keďže veľa návštevníkov prichádzalo do mesta pozrieť si práve lokality, kde sa natáčal uvedený seriál. Napravo od dverí uvidela police plné kníh v iných európskych jazykoch spolu s malou japonskou sekciou.

„Ste veľmi dobre pripravení na turistov,“ pokývala Claire uznateľne hlavou. „Ako fungujete v zime?“

„Vianočný trh je nadstavbou sezóny, ale teraz bude pár mesiacov pokoj. Nad vodou nás vtedy držia študenti jazykov na univerzite. Zásobujeme sa knihami, ktoré potrebujú na kurzy literatúry.“

Do obchodu sa začala vkrádať vôňa kávy. Simeon pridržal Claire záves, aby mohla prejsť do malej kuchyne. V strede stola z kefovanej borovice stáli tri kameninové hrnčeky a Luna miešala kávu v smaltovanej *džezve* na malej elektrickej platničke, kývajúcej sa na príborníku, ktorý niekto kedysi dávno natrel svetlomodrou farbou. Za oknom nad drezom zbadala niečo ako malý dvor.

„Fíha, skvele,“ pochválila Claire. „Pravá káva.“

„Máš takú rada?“ nadvihla Luna obočie. „Myslela som si, že v Londýne všetci pijete laté.“

„Máš pravdu, ale odkedy tu stará mama žije väčšinu času, zvykla som si piť kávu na chorvátsky spôsob.“

„Fran je napoly Chorvátka, nie?“ ubezpečila sa Luna.

„Ona by povedala, že z tej staršej časti. Hoci sa tu narodila, odmalička žila v Anglicku a vrátila sa sem až na dôchodok. Raz sa tu však spoznala s nonom Jadranom a aj keď má stále dom v Chichesteri, čoraz viac času trávia v Dubrovníku.“

„Nuž, ja som len rád,“ povedal Simeon. „Nielenže je naša verná zákazníčka, ale našla nám teba. Je vynikajúce mať anglickú manažérku pre naše anglické kníhkupectvo, však, Luna?“

„Presne tak,“ rozžiarila sa Luna. „Najmä takú, ktorá nám nosí domáce koláče a pije poriadnu kávu.“

* * *

Claire trvalo niekoľko hodín, kým sa v obchode zorientovala po tom, ako s ňou Simeon niekoľko hodín prechádzal všetky papiere, ktoré mala dostať na starosť. Pripadalo jej to ako večnosť, keď mohla sedieť v malinkej kancelárii za kuchyňou a počúvať Lunu, ako si hrkúta s pár zákazníkmi, ktorí k nim medzitým zavítali. Očividne sa pre túto prácu narodila.

Claire napadlo, že by jej prácu v kníhkupectve mohla prenechať na väčšinu času a ona by sa mohla zažívať tu.

V hĺbke duše však dobre vedela, že to nie je možné. Rozdrvilo by to na prach akúkoľvek dôveryhodnosť, ktorú si získala, keby sa tu ukrývala. Okrem toho, najlepšie na jej práci vo Foyles bolo, keď mohla pomáhať čitateľom pri výbere kníh, ktoré si zamilujú. Veď na to slúžili kníhkupectvá, či nie? Človek sa tam mohol motať, vyberať z políc knihy a potom ich vracieť nazad, vymieňať si odporúčania. Mohol zažívať čiru radosť z objavovania nových kníh, ktoré by preňho nevybral nijaký algoritmus – ani ten najlepší – na svete. Musela pozbierať odvahu a pustiť sa do práce.

Počkala však, kým z obchodu neodídu všetci zákazníci, a až potom vykukla spoza závesu. Nízke slnko tohto ročného obdobia ledva preniklo do úzkej ulice, ale napriek tomu sa denný svit vkradol aj do malého priestoru a spolu so svetlom lúčov dodával kníhkupectvu útulnosť. Luna práve s hmkaním vkladala účtenku do pokladnice.

„Veľmi sa mi páči, ako si vyzdobila výklad,“ ozvala sa Claire.

„Ďakujem.“

„Mne takéto veci vôbec nejdu.“

„To je dobre,“ žmurkla na ňu Luna. „*Sranje*. Chcem tým povedať, že som rada, že to budem môcť robiť aj naďalej. Niežeby ma tešilo, že ti niečo nejde. Často skôr hovorím, než premýšľam,“ usmiala sa.

„Myslím... To, že tu budem, predstavuje pre teba veľkú šancu.“

Luna prikývla. „Páči sa mi pracovať so Simeonom. Je veľmi milý. Keď spravím chybu, nenaštve sa.“

„Nuž, to rada počujem, pretože aj ja budem nepochybné robiť chyby.“

„Ale ty si pracovala vo veľkom kníhkupectve v Londýne.“

„Veľké kníhkupectvo je celkom iné ako malé. Mne sa zdá jednoduchšie. Mám sa čo učiť. A navyše v cudzom jazyku.“

„Hovoríš po chorvátsky celkom dobre.“

„Mám online kurz a moja stará mama ma učila, ale zrejme sa budem stále spoliehať na tvoju pomoc.“

„Bez problémov,“ prikývla Luna, ako keby sama pre seba. „A ty mi zase môžeš pomôcť s angličtinou. Bude to zábava.“

Len čo Claire tiež prikývla, otvorili sa dvere a do obchodu vošiel dlhovýlasý muž v tmavomodrej bunde, s rukami vo vreckách. Mala čo robiť, aby nezaspätkovala, keď si odkašľal do päste.

Claire bolo jasné, že ho má pozdraviť, ale mala pocit, ako keby zamrzla. Ako sa má k nemu priblížiť? Nemôže sa tomu vyhnúť. Srdce jej bilo ako zvon. Vôbec nepochybovala o tom, že to počuje aj Luna.

Odkasľala si a opýtala sa: „*Mogu li vam pomoći?*“

„Nepotrebujem pomoc, len sa pozerám,“ odvetil a Claire prikývla. Mala pocit, že guča v jej hrdle čoskoro praskne.

Luna niečo načarbala do poznámkového bloku pri pokladnici a prisunula ho ku Claire. *Chodí väčšinou každý deň cez obed. Málokedy niečo kúpi.*

Zdalo sa, ako keby čas medzi nimi zastal, kým sa muž prechádzal popri sekcii s komiksmi a podchvíľou si odkašľal. Claire mala pocit, že takmer vidí všetky tie baktérie. Bože, nezvláda to, nedokáže to. Všetkých ich sklame. Si-meona, ktorý potreboval stráviť viac času so svojou ženou, ale najmä starú mamu, ktorá ju na túto pozíciu odporučila.

Luna ju pozorovala s ťažko čitateľným výrazom. „Nechceš sa ísť trochu nadýchať čerstvého vzduchu, zatiaľ čo to tu postrážim? Potom sa môžeme vystriedať. Aj ja by som rada videla trošku denného svetla a na vysedávanie na dvore je trochu chladno.“

Claire ani nenapadlo vziať si kabát či tašku, poďakovala Lune a ušla. Vonku zalapala po čerstvom vzduchu. Po ulici sa prehnal závan chladného vetra a Claire striaslo. Objala sa ramenami. Došla, teraz si nemôže ani vydezinfikovať ruky. *Kristepane, Claire, daj si do poriadku tú svoju hlavu, posadnutú baktériami a vírusmi. A kráčaj. Kráčaj, aby si sa udržala v teple, ak už nič iné.* Stále musela premýšľať nad tým, či si Luna všimla jej strach, a ak áno, či by jej to mala vysvetliť.

Podpätky lodičiek klopkali na vyleštených dlažbových kameňoch a ozvena sa odrážala od zlatosivých múrov budov, ktoré sa tísli k sebe z oboch strán ulice. Stretla iba pár ľudí. Rolety na väčšine výkladov boli stiahnuté. Pohľadom preskakovala z jedného štítu obchodu na ďalší: zmrzlináreň, šperkárstvo, suveníry... Ani jeden z nich neotvorí skôr než pred Veľkou nocou. Vráta na ortodoxnom kostole boli však pootvorené a taktiež v malých potravinách nižšie na ulici sa svietilo. Blížila sa k nej žena na invalidnom vozíku a v diaľke zbadala starší pár, ktorý nepochybne mieril na trh Gunduličeva Poljana.

Ortodoxný kostol stál trošku bokom od ulice, vďaka čomu sa jeho smotanové priečelie kúpalo v bledom slnečnom svetle. Za ornamentálnymi zábradliami, ktoré lemovali terasy, sa motalo zo šesť staromestských túlavých mačiek. Velikánska oranžová šelma ležala ovinutá okolo terakotovej opory palmy v kvetináči. Z bezpečnej vzdialenosti ju pozorovala biela mačka s čiernymi a so žltohnedými škvrnami podobne impozantných rozmerov. Niekoľko ďalších sa rozvažovalo na chodníku a snažilo sa vyťažiť čo najviac z tej trošky tepla, ktorú poskytovali slnečné lúče.

Claire milovala mačky. Keď bola malá, vždy mali doma mačku, odkedy sa im pri zadných dverách nového domu v Chiswicku, do ktorého sa práve nastahovali, objavila

zatúlaná mačka s korytnačou srstou. Odrazu jej pohľad pritiahol nejaký pohyb za palmou a vzápätí sa odtiaľ vynorili dve mačiatka s vyvalenými očami a so zdvihnutými chvostmi, ktoré sa hneď začali klbčiť a vytvorili klbko ryšavej a bielej srsti.

Ich nevinná hra zapôsobila svojou nákazlivou radosťou aj na Claire, ktorá sa mimovoľne zasmiala. Aj ona potrebovala opäť nájsť takúto radosť vo svojom živote a jedinou cestou bolo zbaviť sa strachu. Prinútila sa spomenúť si, ako veľmi ju bavila práca v kníhkupectve Foyles, ako ju obohacovala. Jediné, čo musela spraviť, bolo premeniť *Kníhkupectvo pre všetkých* na niečo podobné. Práve teraz jej tento nápad pripadal nepredstaviteľný, ale musela si nejako poradiť. V každom prípade urobila aspoň prvý krok.

Kým pozorovala mačky, neprešiel okolo nej vôbec nik. V meste nebolo takmer živej duše a rovnako málo zákazníkov očakávala aj v kníhkupectve. Zatiaľ čo obchodu to neprospievalo, jej to mohlo v krátkodobom horizonte pomôcť spamätať sa. Pretože presne to plánovala urobiť. Claire nechcela len dosiahnuť úspech v práci, ale chcela nazad svoj život, do bodky. A bez ohľadu na to, ako veľmi sa bála, vedela, že ona jediná to môže zmeniť.

Bolo príliš chladno na to, aby zostávala vonku pridlho, a tak sa vrátila po vlastných stopách. V kníhkupectve našla už iba Lunu. Claire však bola odhodlaná obslúžiť ďalšieho zákazníka bez ohľadu na pocit neistoty, ktorý pri tom pomyslení prežívala.

„Postavila som na kávu,“ ozvala sa Luna. „Aby si sa zahriala.“

„To je od teba veľmi láskavé.“ Claire napravila knihu, ktorá vôbec nepotrebovala napraviť, a až potom sa na Lunu pozrela. „Prepáč. Mala som veľmi ťažký covid a odvtedy som veľmi nervózna, keď prídem do styku s ľuďmi, najmä

v uzavretých priestoroch. Chcem povedať, za posledných pár rokov som ledva vystrčila päty z domu, ale viem, že to musím prekonať.“

„Aha. Okej.“

„Malo by to byť v pohode, nie? Chcem tým povedať, že v tomto ročnom období nechodieva veľa zákazníkov. Aspoň si môžem zvykať postupne.“

„Kníhkupectvo je v pohode. Skôr mi napadol knižný klub.“

„Knižný klub?“

Luna prikývla. „Myslela som si, že by to mohol byť spôsob, akým sem v zime pritiahnuť viac ľudí. Prvé stretnutie bude budúci utorok večer. Už sa prihlásilo osem záujemcov vrátane tvojej starej mamy. Nespomenula ti to? Na ľudí celkom zapôsobilo, že ho bude viesť anglická manažérka.“

Osem ľudí. V tomto stiesnenom priestore. Keby jej to stará mama povedala, zaručene by vzala nohy na plecia. Ako keby sa jej znova sťahoval hrudník a ona sa nemohla nadýchnuť. Nedokázala sa ani pohnúť.

„*Panebože!* Si bledá ako stena,“ zhĺkla Luna. „Nalejem ti tú kávu.“

Keď v obchode osamela, začala sa pomaly obzerať okolo seba. Osem ľudí. Budú sa tlačíť jeden na druhého, nie? Nie, nie, keď si v duchu predstavila, kde by mohli postaviť stoličky, uvedomila si, že keby starý stôl s pokladnicou prisunuli ku knižnici, zmestilo by sa tam aj dvanásť stoličiek. Natiahla ruku a oprela sa o najbližšiu policu.

Pred pandémiou Claire vyslovene zbožňovala čitateľské kluby. Na univerzite bola členkou až troch a našla si tam veľmi dobrých priateľov. Priateľov, ktorí jej dokázali svoju vernosť, keď ochorela, zatiaľ čo iní ju opustili. Dokonca sa počas lockdownu zhovárali cez Zoom. Lenže potom sa všetci vrátili k svojim životom, zatiaľ čo ona...

Och, bože, bolo to priskoro. O mesiac – možno –, aby mala čas pripraviť sa na to, ale o týždeň... Všetci tí ľudia, natlačení v malom priestore. Neviditeľný opasok okolo jej hrude sa stiahol o ďalšiu dierku a na jeden strašný okamih jej naozaj napadlo, či v lietadle alebo niekde inde znovu nedostala covid.

Vtom si uvedomila vedľa seba prítomnosť Luny, ktorá jej do ruky vtisla šálku s kávou.

„Zvládneš to, však?“ Claire prekvapil jej prosebný tón. Očividne to pre ňu veľa znamenalo. Nemohla ju nechať v kaši. Ani Simeona. Ani starú mamu. Zoznam rástol. *Fake it until you make it*. Táto anglická fráza jej rytmicky tepala v hlave. V rytme, ktorý bol pre tento nový život kľúčový.

Pozrela sa Lune do očí a prikývla. „Knižný klub je skvelý nápad a bude mi ctou viesť ho.“